

## ГЛАВА ЧЕТВРТА

### КОНТРОЛА УСТАВНОСТИ И ЗАКОНИТОСТИ И УСТАВНИ СУД

#### I УСТАВНОСТ И ЗАКОНИТОСТ КАО УСЛОВ И ИНСТРУМЕНТ ПРАВНЕ ДРЖАВЕ

Модерно грађанско друштво је дошло после једне велике револуције која је преобразила друштво и човека, остварила домете који су до тада били незамисливи. То је била пре свега политичка револуција која је разорила свемоћну феудалну (апсолутистичку) државу и створила напредну капиталистичку државу, организовану на принципу поделе власти, али је била и индустријска јер је остварила материјални преврат, донела епохална техничка достигнућа и открића и индустријску производњу масовних размера, немерљиву и већу од онога што су векови пре тога заједно постигли. Но успех грађанског (капиталистичког) друштва није био само политички и економски или индустријски, него и у правном смислу јер се то друштво преобразило у правну творевину – правну државу насупрот дотадашње феудалне (апсолутистичке) и ауторитарне државе. Ова правна грађанска држава је прогласила примат и владавину закона (устава) и дошла је после векова самовоље појединаца или државних власти које су биле неуређене и неконтролисане. Њену суштину чине поштовање устава и закона – или, краће уставност и законитост и то су њени битни правни (и политички) принципи али и услов и средство њеног остваривања. У правном смислу, уставност и законитост значе да правни поредак једне земље мора да буде усклађен и да у њему мора да влада хијерархија правних аката од најнижих до највиших, односно до устава и закона који стоје на врху те пирамиде коју граде сви ти општи правни акти. У ствари, уставност и законитост су сличне појаве или како то добро примећује проф. Павле Николић, уставност је само виши облик законитости или на виши степен подигнута законитост. Уставност и законитост изражавају одговарајућу структуру и хармоничност правног поретка која се огледа у томе да нижи акти произилазе из оних виших и да са њима морају да буду усклађени да би важили и примењивали се. Но, да би се остварила правна држава и успоставила уставност и законитост, није